

ICOMOS Netherlands

Uitnodiging

- Datum:** Woensdag 9 oktober 2019
Tijd: 19.30-21.30 uur (borrel en maaltijd vanaf 18.30 uur)
Plaats: Dutch Culture, Herengracht 474 in Amsterdam
Onderwerp: Design van het Derde Rijk
Spreekers: Timo de Rijk & Rob van der Laarse

Nazi design en de fatale verleiding van Hitlers smaak *door Prof. Rob van der Laarse*

“Huiver en afkeer in Duitse media rond expo met hakenkruizen als designobjecten in Den Bosch” kopte De Volkskrant afgelopen 13 september naar aanleiding van de vermeende Duitse receptie van de tentoonstelling Design van het Derde Rijk. Wat mij interesseert is niet de tendentieuze strekking van die titel, maar de overheersende gedachte die eruit spreekt dat totalitaire, dus slechte regimes per definitie staan voor slechte smaak. In die naïeve gelijkstelling van ethiek en esthetica, van moraal en smaak, van Hitlers smaak, schuilt volgens mij een enorme vergissing. Want helaas is het nazisme door gewone Duitsers juist nooit ervaren als een politiestaat. Waar het om gaat is de fatale verleiding op tijdgenoten die blind waren voor het geweld gericht tegen ‘onduitse’ minderheden en tegenstanders die met algemene instemming op raciale, culturele of politieke gronden buiten het volk en de natie werden geplaatst. We hebben veel oog gehad voor het slachtofferschap, maar te weinig voor het daderschap. We zien niet hoeveel van onze naoorlogse periode voortkomt uit die periode van die oorlog, de fatale verleiding van de hyper-realistie die toch zo bepalend blijkt voor een verborgen, moderne continuïteit. Dat mensen niet door onderdrukking in dit soort regimes belanden maar er door worden aangetrokken, dat is voor ons daarom ongelofelijk moeilijk te begrijpen – of wellicht moeten we zeggen, dát is wat ons doet huiveren?

The Watercolors (aquarellen van Adolf Hitler) in het Pentagon Washington DC (foto: Gert Jan Kocken, 2007)

Design van het Derde Rijk door Timo de Rijk

Over vormgeving uit het tijdvak 1933-1945 wordt gezwegen. Uit piëteit. Maar Timo de Rijk van het Design Museum Den Bosch wil met de tentoonstelling Design van het Derde Rijk laten zien hoe professioneel en modern de nazi's vormgeving inzetten voor de verspreiding van hun ideologie. Het is haast niet te bevatten, maar werkelijk alles, tot de lucifersdoosjes toe, stond in het teken van de nazi-ideologie. Met de rillingen over de rug kijk je ernaar en vraag je je af hoe dit heeft kunnen gebeuren. Timo de Rijk zal in zijn lezing vertellen waarom een tentoonstelling als deze relevant is voor ons in het nu, en welke dilemma's hij is tegengekomen op de weg er naar toe.

League of German Girls Dancing during the Reich Party Congress. (Foto: Hugo Jaeger, Getty Images)

Timo de Rijk is gespecialiseerd in hedendaagse vormgeving. Voordat hij directeur werd van het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch was hij hoogleraar designgeschiedenis aan de TU Delft en de Universiteit Leiden. Ook was hij voorzitter van de Rotterdam designprijs, had zitting in de adviesraad van de Gerrit Rietveld Academie, was ambassadeur van platform What Design Can Do en hij is voorzitter van de Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers.

Rob van der Laarse bekleedt de VU-UvA (Westerbork) leerstoel Erfgoed van de Oorlog en is werkzaam bij de afdeling kunst en cultuur van de Universiteit van Amsterdam, en stond aan de wieg van de opleiding Heritage and Memory Studies, en van de Amsterdam School for Heritage, Memory and Material Culture (AHM) aan de Universiteit van Amsterdam. Zijn onderzoek, speelt zich af op het snijpunt van historische, sociale en cultuurwetenschappen, en richt zich op Europese cultuur- en herinneringslandschappen (van buitenplaatsen tot 'terrorscapes'), betwist erfgoed en herinneringsconflicten.

*****

*De lezing vindt plaats van 19.30 tot 21.30 uur.
Vanaf 18.30 uur is er inloop met een informele borrel en maaltijd.*

*Voor ICOMOS-leden is de lezing vrij toegankelijk.
Voor niet-ICOMOS-leden bedragen de kosten voor het bijwonen van de lezing € 5,00.
De kosten voor borrel en maaltijd bedragen voor leden en niet-leden € 10,00 per persoon.*

*Aanmelding voor de lezing en de borrel/maaltijd is noodzakelijk
en kan uitsluitend via lezingen@icomos.nl*